

УДК 796.332

«Трофей Пічічі» в іспанській «Ла Лізі» та його володарі

Наконечний Р. Б.¹, Харченко-Баранецька Л. Л.², Маланюк Л. Б.³, Третяк Д. Я.⁴¹Львівський державний університет фізичної культури ім. Івана Боберського,²Чорноморський Національний університет ім. Петра Могили,³Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника,⁴Університет Короля Данила

Анотація

Одним із найвагоміших та найпопулярніших ігрових амплуа у футболі є – нападник. Основним показником, який визначає рівень гравця на цій позиції є співвідношення кількості забитих ним м'ячів у ворота суперника за певний проміжок часу або матчів.

Мета дослідження: на основі теоретичного аналізу встановити володарів премії кращого бомбардиру чемпіонату Іспанії з футболу – «трофею Пічічі».

Матеріал і методи. Аналіз та синтез та порівняння.

Результати. Починаючи з 1953-го по 2024 рік «трофей Пічічі» (нагорода найкращому бомбардиру іспанської «Ла Ліги») отримували 41 футболіст, які є представниками 18 клубів, з 17 країн світу. Серед них, зокрема: 16 представників Іспанії, семеро – бразильців, троє – аргентинців, по двоє уругвайці і нідерландці. Ряд таких країн як Франція, Мексика, Італія, Португалія, Україна та ін. мають в своєму складі по одному представнику. В свою чергу, найбільше представників, які коли-небудь завойовували це звання, в своєму клубі мають: ФК «Реал Мадрид» – 12 футболістів, ФК «Барселона» – 10 гравців, 7 – у ФК «Атлетіко Мадрид», в ФК «Валенсії» та ФК «Атлетік» Більбао – по 3 таких спортсмени. Цілий ряд клубів мають у своєму складі по двоє та одному переможцю премії «Пічічі».

Висновки. Враховуючи історію, престижність та високий рівень конкуренції чемпіонату Іспанії з футболу серед дорослих «Ла Лізі», здобути «трофей Пічічі», яким нагороджується найкращий бомбардир розіграшу, є вкрай складним завданням. За більш ніж 70-ти річну історію існування даної премії лише декілька десятків гравців з менш ніж двох десятків іспанських футбольних клубів змогли здобути титул кращого нападника чемпіонату Іспанії. Даний факт підтверджує масштабність, популярність та прагнення найкращих нападників світу здобути «трофей Пічічі».

Ключові слова: «трофей Пічічі»; Рафаель Морено Арансаді, «Ла Ліга», ФК «Атлетіко Більбао», бомбардир.

Abstract

"The Pichichi Trophy" in the Spanish "La Liga" and its winners

R. Nakonechnyi, L. Kharchenko-Baranetska, L. Malanyuk, D. Tretyak

One of the most weighty and popular playing roles in football is the striker. The main indicator that determines the level of a player in this position is the ratio of the number of goals scored by him in the opponent's goal for a certain period of time or matches.

Purpose. On the basis of theoretical analysis, to establish the winners of the best scorer award of the Spanish Football Championship – "Trophy of Pichichi". Methods: analysis, synthesis and comparison.

Results of the study. From 1953 to 2024, the "Pichichi Trophy" (the award to the top scorer of the Spanish "La Liga") was awarded to 41 footballers, representing 18 clubs, from 17 countries. Among them, including: 16 representatives from Spain, seven from Brazil, three from Argentina, two each from Uruguay and the Netherlands. A number of countries such as France, Mexico, Italy, Portugal, Ukraine have one representative each. In turn, the most representatives who have ever won this title have in their club: SC "Real Madrid" – 12 players, SC "Barcelona" - 10 players, 7 – in SC "Atletico Madrid", in SC "Valencia" and SC "Athletic" Bilbao – 3 such athletes each. A number of clubs have two and one Pichichi Award winners each.

Conclusions. Given the history, prestige and high level of competition of the Spanish adult soccer championship "La Liga", to get the "Pichichi Trophy", which is awarded to the best striker of the draw, is an extremely difficult task. For more than 70 years of history of this award only a few dozen players from less than two dozen Spanish soccer clubs were able to win the title of the

best striker of the Spanish championship. This fact confirms the scale, popularity and aspiration of the best strikers in the world to win the "Pichichi Trophy".

Keywords: "Pichichi Trophy"; Rafael Moreno Aranzadi, "La Liga", SC Atletico Bilbao, scorer.

Вступ

На теперішній час в світі налічується велика кількість професійних ліг з футболу серед дорослих (The Home of Football, 2024).

Найпрестижніми з них є: «Premier League» – Англія, «Bundesliga» – Німеччина, «Seria A» – Італія, «Ligue 1» – Франція, «Campeonato Brasileiro Série A» – Бразилія та «La Liga» – Іспанія (LALIGA official website, 2024; Bundesliga official website, 2024; Lega Serie A-Home, 2024).

Найбільшою популярністю у вболівальників серед гравців вище згаданих ліг користуються – нападники. Найяскравішими прикладами нападників за всю історію були: Альфредо ді Стефано, Пеле, Дієго Марадона, Йохан Кройф, Ліонель Мессі та Кріштіану Роналду (Найкращі нападники в історії футболу, 2024).

В кожній з футбольних ліг або змагань існує спеціально створена відзнака для найкращого бомбардира за підсумками сезону (наприклад, «Золота бутса» – відзнака найкращому бомбардиру європейських чемпіонатів) (Усі володарі Золотої Бутси: список переможців нагороди, 2024; European Golden Boot, 2024).

Роль ампула у футболі, завжди була предметом дискусії серед провідних фахівців даної сфери (Basile, 2015; Костюкевич, та ін., 2017; Delgado & Mendez, 2018).

Основним питанням, що найактивніше обговорюється це визначення ампула, задля найефективнішого виступу гравця у матчі та здобуття необхідного результату (Schreiner & Elgert, 2013; Javier, 2015; King, 2018).

Якщо йде мова про нападника, то це в першу здатність забивати якомога більше м'ячів у ворота суперників (Terzis, 2017).

Вітчизняні та іноземні науковці, які мають відношення до спорту та футболу у своїх працях відзначають, що нападники у футболі відіграють одну з основних ролей в межах змагальної діяльності, оскільки рівень їхньої підготовленості (активності, креативності, майстерності тощо) та кількості забитих м'ячів впливає на досягнення позитивного результату (Terzis, 2013; Костюкевич, et al., 2017; Бочелюк, & Черепехіна, 2022).

Також, існує думка про те, що ефективність гри нападників (зокрема, кількість забитих ними м'ячів у ворота суперників) є тим визначальним чинником, який вступає в боротьбу на тлі достатнього рівня розвитку фізичної та психічної підготовленості (Terzis, 2012, 2020; Бочелюк, & Черепехіна, 2022).

Роль нападника відіграє значну роль на усіх рівнях (від районного до професійного) та етапах багаторічного спортивного удосконалення (від початкової підготовки до збереження спортивних досягнень), оскільки вони за рахунок вдалого вирішення одного ігрового епізоду можуть вирішити долю матчу та усіх змагань (Бочелюк, & Черепехіна, 2022; Наконечний, 2023).

Проблематика наукових досліджень з футболу на теперішній час є дуже розгалуженою та популярною серед українських та іноземних фахівців (Костюкевич, et al., 2017; Наконечний, 2023; Delgado & Mendez, 2018, та ін.).

В основному за останній час наукові дослідження у сфері футболу стосувалися в широкому розумінні усіх напрямів підготовки: фізичної, технічної, тактичної, психічної та теоретичної (Terzis, 2012, 2020; Premier League Football News, Fixtures, Scores & Results, 2024, та ін.).

Проте, нам не вивялено досліджень, які б стосувалися переможців премій присвоєних найкращим бомбардирам різноманітних змагань з футболу, наприклад «трофею Пічічі» в Іспанії.

Враховуючи це, нами проаналізовано історію та особливості зародження і розвитку премії, якою нагороджується найкращий голеадор («Трофей Пічічі») одного з найсильніших клубних чемпіонатів з футболу у світі, а саме «Ла Ліга» (Іспанія) (Артем Довбик отримав «трофей Пічічі»: що це таке?, 2024; LALIGA official website, 2024). У своїй статті ми провели аналіз практичного досвіду виступів нападників в сучасному футболі, зокрема в іспанській «Ла Лізі» (LALIGA official website, 2024).

Зв'язок з науковими темами та планами. Робота виконана в межах теми 2.1 «Соціальні практики спорту» (0121U100524) Зведеного плану НДР ЛДУФК імені Івана Боберського на 2021–2025 рр.

Мета дослідження: на основі теоретичного аналізу встановити володарів премії кращого бомбардиру чемпіонату Іспанії з футболу – «трофею Пічічі».

Матеріал і методи дослідження

Використовуватися наступні методи дослідження: аналіз та синтез, порівняння.

Результати дослідження та їх обговорення

Нагорода «трофей Пічічі» названа на честь відомого гравця клубу «Атлетік» Рафаеля Морено Арансادی, на прізвище «Пічічі». Перша суперзірка іспанського футболу – Рафаель Морено Арансادی народився у Більбао у 1892 р. у заможній та відомій родині (батько футболіста був мером Більбао) (За його прізвище билися Довбик, Серлот та Беллінгем. Хто такий Пічічі, 2024). Рафаель не надто любив навчатись, але йому подобалась англійська гра «футбол», на яку в Більбао тоді звертало увагу здебільшого бідне населення (Яким був перший культовий форвард Іспанії, 2020). Рідний брат Рафаеля якось назвав його «Пічічі», що означало баскською мовою «маленьке курча» (рис. 1) (Яким був перший культовий форвард Іспанії, 2020; За його прізвище билися Довбик, Серлот та Беллінгем. Хто такий Пічічі, 2024).

Вже у дорослому віці зріст «Пічічі» становив 154 см, що не заважало йому забивати велику кількість м'ячів у

Рис. 1. Рафаель Морено Арансادی – «Пічічі».

ворота суперників (Яким був перший культовий форвард Іспанії, 2020; За його прізвисько билися Довбик, Серлот та Беллінгем. Хто такий Пічічі, 2024).

Проте, «Пічічі» відзначався неймовірним дриблінгом який компенсував на футбольному полі його маленький зріст (Яким був перший культовий форвард Іспанії, 2020; За його прізвисько билися Довбик, Серлот та Беллінгем. Хто такий Пічічі, 2024).

Рафаель у 19 років опинився в футбольному клубі «Атлетік» Більбао, але дебют відбувся лише за два роки (одразу забивши м'яч у ворота ФК «Реал» Мадрид в фіналі Кубка Іспанії) (Athletic Club, 2024).

Найкращі роки «Пічічі» прийшлися на часи Першої світової війни. Іспанія була нейтральною країною, тому Рафаель встиг взяти три Кубка Іспанії із ФК «Атлетік» Більбао із 1914-го по 1916-й роки (рис. 2) (Athletic Club, 2024).

Рис. 2. Рафаель Морено Арансادی у військовій формі під час Першої світової війни.

«Ла Ліга» (найвищий за рівнем турнір для професійних футбольних клубів в Іспанії) – була створена лише у 1929 році, а збірна Іспанії вперше зібралась для участі в Олімпійських іграх 1920 року в Антверпені (рис. 3) (LALIGA official website, 2024; Dades Històriques i Estadístiques de Futbol. BDFutbol, 2024; Diario online líder en información deportiva, 2024).

Зокрема, після Олімпійських ігор Рафаель отримує

Рис. 3. «Пічічі» в складі національної команди Іспанії з футболу на Олімпійських іграх 1920 р.

значну критику через надмірний індивідуалізм (За його прізвисько билися Довбик, Серлот та Беллінгем. Хто такий Пічічі, 2024).

Завчасно у віці 29 років «Пічічі» завершує футбольну кар'єру (в основному через травми) та стає арбітром (рис. 4) (Яким був перший культовий форвард Іспанії, 2020).

Рис. 4. Рафаель Морено Арансادی під час суддівської кар'єри

Футбольним суддею «Пічічі» довелось працювати не довго, адже у віці 29 років його спіткала передчасна смерть (від висипного тифу) (За його прізвисько билися Довбик, Серлот та Беллінгем. Хто такий Пічічі, 2024).

Популярність «Пічічі» після смерті постійно зростала (Яким був перший культовий форвард Іспанії, 2020). Найвідоміші баскські художники намалювали кілька картин та муралів, присвячених Рафаелю. Найпопулярніший серед цих творів, створив Ауреліо Артега (рис. 5) (Яким був перший культовий форвард Іспанії, 2020).

На сьогодні копії цієї картини – постери, марки, магніти є одними з найбільш продаваних сувенірів Атлетіка (Athletic Club, 2024).

Трофей кращому бомбардиру чемпіонату Іспанії отримав ім'я – «Пічічі» у 1950-х роках (Артем Довбик отримав «трофей Пічічі»: що це таке?, 2024; Довбик виграв трофей Пічічі, 2024).

На початку 1950-х років «Марса» (іспанська щоденна спортивна газета) звернулася до уряду з дозволом призначити премії гравцям «Ла Ліги» (Dades Històriques i

Рис. 5. «Пічічі» в кольорах «Атлетіка» з Більбао, залицяється до красуні (подібної на його дружину Авеліну).

Estadístiques de Futbol. BDFutbol, 2024; Diario online líder en información deportiva, 2024). Найкращий голкіпер отримав «Трофео Самора» на честь Рікардо Самори, а найкращий бомбардир – «Трофей Пічічі» (Dades Històriques i Estadístiques de Futbol. BDFutbol, 2024; Diario online líder en información deportiva, 2024).

На теперішній час рекордсменом за кількістю здобутих Трофеїв «Пічічі» є Ліонель Мессі, який здобував дану відзнаку 8 разів (рис. 6) (Мессі отримав рекордний трофей «Пічічі» та поскаржився на поразку від Реала, 2020; Diario online líder en información deportiva, 2024).

Рис. 6. Ліонель Мессі з восьмим Трофеєм «Пічічі» (2020 р.).

Рис. 7. Погруддя «Пічічі» на «Сан-Мамесі» Більбао.

У 1929 році на «Сан-Мамесі» (Більбао) – «Пічічі» встановили пам'ятник, а кожен капітан команди, яка вперше прибуває на стадіон має покласти до нього квіти. Це погруддя вшановує пам'ять гравця, який 21 серпня 1913 року забив перший гол на одному з найстаріших стадіонів Іспанії (рис. 7) (За його прізвисько билися Довбик, Серлот та Беллінгем. Хто такий Пічічі, 2024; Athletic Club, 2024).

Починаючи з 1953-го по 2024 рік «трофей Пічічі» вигравали 42 футболісти з 18 клубів, які були представниками 17 країн світу (LALIGA official website, 2024; Diario online líder en información deportiva, 2024). Серед них, зокрема: 16 представників Іспанії, 7 – бразильців, 3 – аргентинців та по 2 уругвайці і нідерландці (рис. 8) (LALIGA official website, 2024; Diario online líder en información deportiva, 2024).

Також, по одному представнику з: Франції, Мексики, Перу, Парагваю, Австрії, Угорщини, Польщі, Чилі, Італії, Камеруну, Португалії та України (LALIGA official website, 2024; Diario online líder en información deportiva, 2024).

В свою чергу, кращими бомбардирами «Ла Ліги» і відповідно володарями «трофею Пічічі» ставали представники 18 футбольних клубів зі всієї Іспанії (LALIGA official website, 2024; Diario online líder en información deportiva, 2024).

Зокрема, найбільше таких представників в своєму клубі має: ФК «Реал» Мадрид – 12 футболістів, за ними ФК «Барселона» – 10 гравців, після цього 7 у ФК «Атлетіко» Мадрид, в ФК «Валенсії» та ФК «Атлетік» Більбао – по 3 таких спортсмени. Дещо меншу кількість гравців,

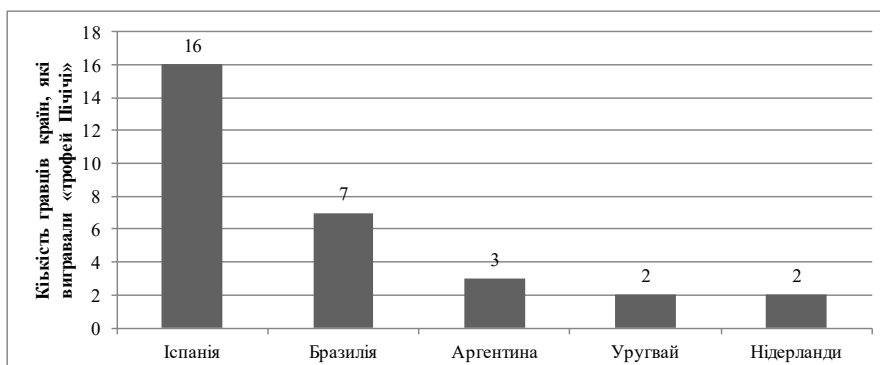

Рис. 8. Співвідношення національностей гравців, які вигравали «трофей Пічічі».

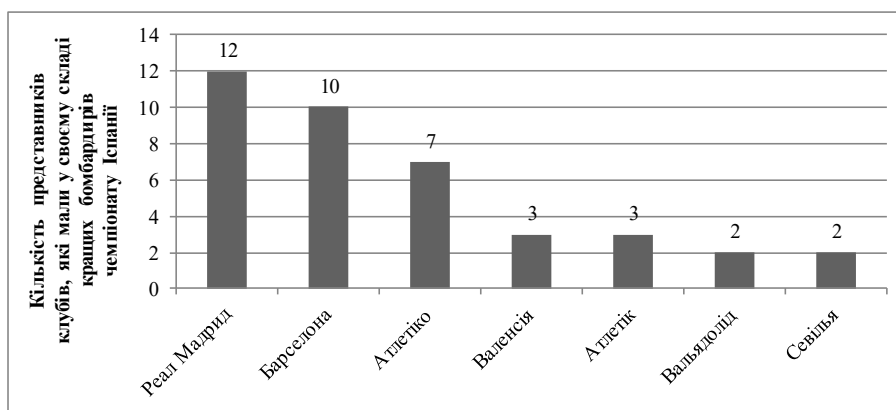

Рис. 9. Представництво клубів, які мали у своєму складі кращих бомбардирів чемпіонату Іспанії.

які здобували вище згаданий трофей по двоє футболістів мають у своїх складах: ФК «Вальядолід» та ФК «Севілья» (рис. 9) (LALIGA official website, 2024; Diario online líder en información deportiva, 2024).

По одному представнику у футбольних клубів: «Реал Ов'єдо», «Ельче», «Гранада», «Реал» Хіхон, «Спортінг» Хіхон, «Тенеріфе», «Расінг», «Депортиво», «Вільярреал», «Мальорка», «Бетіс», «Сарагоса» та «Жирона» (LALIGA official website, 2024; Diario online líder en información deportiva, 2024).

Рис. 10. Володар «трофею Пічічі» 2024 року Артем Довбик.

Список літератури

- Артем Довбик отримав «трофей Пічічі»: що це таке? (2024). *champion.com.ua*. <http://champion.com.ua>
- Бочелюк, В.Й., & Черепехіна, О.А. (2022). Психологія спорту. *ЦУЛ*. 223.
- Довбик виграв трофей Пічічі. (2024). *Espresso.tv*. <https://espresso.tv/futbol-dovbik-vigrav-trofey-pichichi/>
- За його прізвисько билися Довбик, Серлот та Беллінгем. Хто такий Пічічі? (2024). *1927.kev.ua*. <https://1927.kiev.ua/news/208344-za-jogo-prizvisko-bilisa-dovbik-serlot-ta-bellingem-hto-takij-pichichi#>
- Костюкевич, В.М., Перепелиця, О.А., Гудима, С.А., & Поліщук, В.М. (2017). *Теорія і методика викладання футболу*: навч.-метод. посіб. 2-е вид. перероб. та доп. Київ: *КНТ*.
- Мессі отримав рекордний трофей «Пічічі» та поскаржився на поразку від Реала (2020). *Football24.ua*. <https://football24.ua/>

Зокрема, представником останнього з клубів, а саме ФК «Жирона», який виграв «трофей Пічічі» став українець Артем Довбик (2024 р. – 24 забитих м'ячів за сезон) (рис. 10) (Артем Довбик отримав «трофей Пічічі»: що це таке?, 2024; Довбик виграв трофей Пічічі, 2024).

Висновки

Враховуючи історію, престижність та високий рівень конкуренції в чемпіонаті Іспанії з футболу серед дорослих – «Ла Лізі», здобути Трофей Пічічі, яким нагороджується найкращий бомбардир розіграшу є вкрай складним завданням. За більш ніж 70-ти річну історію існування даної премії декілька десятків гравців з майже двох десятків іспанських футбольних клубів змогли здобути титул кращого нападника чемпіонату Іспанії. Даний факт підтверджує масштабність, популярність та бажання найкращих нападників світу здобути «трофей Пічічі».

Перспективи подальших досліджень. Проаналізувати якою премією нагороджуються кращі бомбардири національних чемпіонатів з футболу серед дорослих в інших провідних країнах Світу (Англії, Франції, Італії, Німеччині, Бразилії та ін.) та визначити особливості премій, які присвоюють статус кращих гравців з футболу в конкретних ігрових амплуа (воротар, захисник, півзахисник та нападник).

messi_otrimav_rekordniy_trofey_pichichi_i_poskarzhivsia_na_porazku_vid_reala_n639041/

Найкращі нападники в історії футболу (2024). *footyhype.com.ua*. <https://footyhype.com.ua/najkrashhi-napadniki-v-istorii-futbolu/>

Наконеchnий, Р.Б. (2023). *Тактична підготовка футболістів віком 11–12 років із використанням інтерактивних завдань*. (Дис. д-р. філософії). Львівський державний університет фізичної культури ім. Івана Боберського, Львів.

Усі володарі Золотої Бутси: список переможців нагороди (2024). *iSport.ua*. <https://isport.ua/ua/football/other-countries/5469253-vse-obladateli-zolotoj-butsty-rejting-vladeltsev-nagrody/>

Яким був перший культовий форвард Іспанії (2020). *Football24.ua*. https://football24.ua/ru/pichichi_mav_zrist_154_sm_pomer_molodim_a_jogo_slavi_zazdrili_toreador_jakim_buv_pershij_kultovij_forvard_ishpanii_n605359/

Athletic Club (2024). *www.athletic-club.eus*. <https://www.athletic-club.eus/>

club.eus/en/

- Basile, P.C. (2015). Coaching Positional Play – «Expansive Football» Attacking Tactics & Practices.
- Bundesliga official website. (2024). Bundesliga.com – the official Bundesliga website. <https://www.bundesliga.com/en/bundesliga/>
- Dades Històriques i Estadístiques de Futbol. BDFutbol (2024). Dades Històriques i Estadístiques de Futbol. *BDFutbol*. <https://www.bdfutbol.com/>
- Delgado, J.L., & Mendez, J.A. (2018). Tactical Periodization – A Proven Successful Training Model. *SoccerTutor.com Ltd*.
- European Golden Boot. (2024). Football transfers, rumours, market values and news. *Transfermarkt*. <https://www.transfermarkt.com/statistik/goldenerschuh/>
- Javier, M. (2015). Complex Football: From Seirul-lo s Structured Training To Frades Tactical Periodisation. *Topposoccer*.
- King, P.J. (2018). Expansive Football. A Game Model: Positional Play based Game Model for Coaches. L
- ALIGA official website (2024). Pàgina web oficial de LALIGA. <https://www.laliga.com/en-GB/>
- Lega Serie A-Home. (2024). Lega Serie A Home. <http://www.legaseriea.it/en>

Reference

- Artem Dovbyk otrymav «trofei Pichichi»: shcho tse take? [Artem Dovbyk received the “Pichichi trophy”: what is it?] (2024). *champion.com.ua*. <http://champion.com.ua>. [in Ukrainian].
- Bocheliuk, V.I., & Cherepiekhina, O.A. (2022). *Psykhologhiia sportu* [Psychology of sports]. *TsUL [TSU]*. [in Ukrainian].
- Dovbyk vyhrav trofei Pichichi [Dovbyk won the Pichichi trophy] (2024). *Espresso.tv*. <https://espresso.tv/futbol-dovbik-vigrav-trofej-pichichi/>. [in Ukrainian].
- Za yoho prizvysko byllysia Dovbyk, Serlot ta Bellingham. Khto takyi Pichichi? [Dovbyk, Serlot and Bellingham fought for his nickname. Who is Pichichi?] (2024). *1927.kiev.ua*. <https://1927.kiev.ua/news/208344-za-jogo-prizvysko-bilisa-dovbik-serlot-ta-bellingem-hto-takij-picici/#>. [in Ukrainian].
- Kostiukevych, V.M., Perepelytsia, O.A., Hudyma, S.A., & Polishchuk, V.M. (2017). Teoriia i metodyka vykladannia futbolu: navch. –metod. posib. 2–e vyd. pererob. ta dop [Theory and methods of teaching football: teaching. -method. manual 2nd edition. processing and additional]. Kyiv: *KNT*. [in Ukrainian].
- Messi otrymav rekordnyi trofei “Pichichi” ta poskarzhivsya na porazku vid Reala [Messi received the record Pichichi trophy and complained about the defeat by Real] (2020). *Football24.ua*. https://football24.ua/messi_otrimav_rekordnyi_trofej_pichichi_i_poskarzhivsya_na_porazku_vid_reala_n639041/. [in Ukrainian].
- Naikrashchi napadnyky v istorii futbolu [The best strikers in the history of football] (2024). *footyhype.com.ua*. <https://footyhype.com.ua/najkrashhi-napadniki-v-istorii-futbolu/> [in Ukrainian].
- Nakonechnyi, R.B. (2023). Taktychna pidhotovka futbolistiv vikom 11–12 rokiv iz vykorystanniam interaktyvnykh zavdan. (Dys. d–r. filosofii) [Tactical training of football players aged 11–12 years using interactive tasks. (Dissertation of Doctor of Philosophy)]. *Lvivskiy derzhavnyi universytet fizychnoi kultury im. Ivana Boberskoho, Lviv* [Lviv State University of Physical Culture named after Ivan Boberskyi, Lviv]. [in Ukrainian].

- MARCA – Diario online líder en información deportiva – Marca.com. (2024). *Marca.com*. <https://www.marca.com/>
- National Football Teams. European Football. (2024). *eu-football.info*. <https://eu-football.info/>
- National Football Teams: News. (2024). *www.national-football-teams.com*. <https://www.national-football-teams.com/>
- Premier League Football News, Fixtures, Scores & Results. (2024). Premier League Football News, Fixtures, Scores & Results. <http://www.premierleague.com>
- Schreiner P, Elgert N. (2013). Attacking Soccer: Mastering the Modern Game.
- Terzis A. (2017). Creative Attacking Play – From the Tactics of Conte, Allegri, Simeone, Mourinho, Wenger & Klopp.
- Terzis A. (2020). Diego Simeone Attacking Tactics – Tactical Analysis and Sessions from Atletico Madrid’s 4-4-2.
- Terzis A. (2013). FC Barcelona – A Tactical Analysis: Attacking.
- Terzis A. (2012). Jose Mourinho’s Real Madrid: A Tactical Analysis: Attacking.
- The Sports – Football API, Best Sports API for Developers. (2024). TheSports – Football API, Best Sports API for Developers. <http://www.thesports.com/ukr>
- The Home of Football. (2024). *www.fifa.com*. <https://www.fifa.com/>

- Usi volodari Zolotoi Butsy: spysok peremozhtsiv nahorody [All Golden Boot winners: list of award winners] (2024). *iSport.ua*. <https://isport.ua/ua/football/other-countries/5469253-vse-obladateli-zolotoj-butsty-rejting-vladeltsev-nagrady/>. [in Ukrainian].
- Yakym buv pershyi kultovyi forward Ispanii [Who was the first cult forward of Spain] (2020). *Football24.ua*. https://football24.ua/ru/pichichi_mav_zrist_154_sm_pomer_molodim_a_jogo_slavi_zazdrili_toreador_jakim_buv_pershij_kultovij_forward_ishpanii_n605359/. [in Ukrainian].
- Athletic Club (2024). *www.athletic-club.eus*. <https://www.athletic-club.eus/en/>
- Basile, P.C. (2015). Coaching Positional Play – «Expansive Football» Attacking Tactics & Practices.
- Bundesliga official website. (2024). Bundesliga.com – the official Bundesliga website. <https://www.bundesliga.com/en/bundesliga/>
- Dades Històriques i Estadístiques de Futbol. BDFutbol (2024). Dades Històriques i Estadístiques de Futbol. *BDFutbol*. <https://www.bdfutbol.com/>
- Delgado, J.L., & Mendez, J.A. (2018). Tactical Periodization – A Proven Successful Training Model. *SoccerTutor.com Ltd*.
- European Golden Boot. (2024). Football transfers, rumours, market values and news. *Transfermarkt*. <https://www.transfermarkt.com/statistik/goldenerschuh/>
- Javier, M. (2015). Complex Football: From Seirul-lo s Structured Training To Frades Tactical Periodisation. *Topposoccer*.
- King, P.J. (2018). Expansive Football. A Game Model: Positional Play based Game Model for Coaches. L
- ALIGA official website (2024). Pàgina web oficial de LALIGA. <https://www.laliga.com/en-GB/>
- Lega Serie A-Home. (2024). Lega Serie A Home. <http://www.legaseriea.it/en>
- MARCA – Diario online líder en información deportiva – Marca.com. (2024). *Marca.com*. <https://www.marca.com/>

- National Football Teams. European Football. (2024). *eu-football.info*. <https://eu-football.info/>
- National Football Teams: News. (2024). *www.national-football-teams.com*. <https://www.national-football-teams.com/>
- Premier League Football News, Fixtures, Scores & Results. (2024). Premier League Football News, Fixtures, Scores & Results. <http://www.premierleague.com>
- Schreiner P, Elgert N. (2013). *Attacking Soccer: Mastering the Modern Game*.
- Terzis A. (2017). *Creative Attacking Play – From the Tactics of Con-*
- te, Allegri, Simeone, Mourinho, Wenger & Klopp*.
- Terzis A. (2020). *Diego Simeone Attacking Tactics – Tactical Analysis and Sessions from Atletico Madrid's 4-4-2*.
- Terzis A. (2013). *FC Barcelona – A Tactical Analysis: Attacking*.
- Terzis A. (2012). *Jose Mourinho's Real Madrid: A Tactical Analysis: Attacking*.
- The Sports – Football API, Best Sports API for Developers. (2024). *TheSports – Football API, Best Sports API for Developers*. <http://www.thesports.com/ukr>
- The Home of Football. (2024). *www.fifa.com*. <https://www.fifa.com/>

Додаткова інформація

Відомості про статтю:

Онлайн-версія доступна за посиланням:

<https://doi.org/10.15391/si.2024-4.05>

Це стаття відкритого доступу, яка розповсюджується відповідно до ліцензії Creative Commons Attribution License, яка дозволяє необмежене використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії за умови належного цитування оригінального твору (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Авторське право: © 2024 за авторами

Конфлікт інтересів

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Отримано: 01.07.2024; Прийнято: 21.09.2024

Опубліковано: 01.11.2024

Відомості про авторів

Наконечний Роман Богданович:

доктор філософії, викладач кафедр теорії спорту та фізичної культури Львівського Державного університету фізичної культури ім. Івана Боберського: вул. Костюшка, 11, м. Львів, 79007, Україна.

<https://orcid.org/0000-0002-2675-2230>,
nakonechnijroman57@gmail.com

Харченко-Баранецька Людмила Леонідівна:

кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, викладачка кафедри олімпійського та професійного спорту Чорноморського Національного університету ім. Петра Могили: вул. 68 Десантників 10, Миколаїв, Миколаївська область, 54000, Україна.

<https://orcid.org/0000-0002-0829-6630>,
olegb7275@gmail.com

Маланюк Любомир Богданович:

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, викладач кафедри спортивно-педагогічних дисциплін Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника: вул. Шевченка 57, Івано-Франківськ, Івано-Франківська область, 76000, Україна.

<https://orcid.org/0000-0003-4698-6525>,
liubomyr.malaniuk@pnu.edu.ua

Третяк Дмитро Ярославович:

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, викладач кафедри психології та суспільствознавчих дисциплін ім. академіка УАН о. Івана Луцького: вул. Коновальця 35, м. Івано-Франківськ, 76018, Україна.

<https://orcid.org/0000-0001-8283-9800>,
dmytro.tretiak@ukd.edu.ua

Information about the Authors

Roman Nakonechnyi:

doctor of philosophy, teacher of the department of sports theory and physical culture of Ivan Boberskyi Lviv State University of Physical Culture: st. Kostyushka, 11, Lviv, 79007, Ukraine.

Lyudmila Kharchenko-Baranetska:

candidate of sciences in physical education and sports, associate professor, teacher of the Olympic and professional sports department of the Black Sea National University named after Peter Mohyla: st. 68 Desantnykiv 10, Mykolaiv, Mykolaiv region, 54000, Ukraine.

Malanyuk Lubomyr:

candidate of sciences in physical education and sports, associate professor, teacher of the Department of Sports and Pedagogical Disciplines of Vasyl Stefanyk Prykarpattia National University: st. 57 Shevchenka, Ivano-Frankivsk, Ivano-Frankivsk Region, 76000, Ukraine.

Tretyak Dmytro:

candidate of sciences in physical education and sports, associate professor, teacher of the department of psychology and social science disciplines named after Academician of the Ukrainian Academy of Sciences Fr. Ivan Lutskyi: st. 35 Konovaltsia, Ivano-Frankivsk, 76018, Ukraine.